ἐκυριεύθησαν, χιλιάδες δὲ στρατιωτῶν ἐτρώθησαν, ἢ ἔπεσον νεκροί, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ 132 ἀξιωματικοί· ἀλλ' ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Gough οὐδαμῶς ἀποδειλιάσας ἐνεκαρτέρει καὶ περιεταφρεύθη ἐπικουρίαν ἀναμένων. Ἡ ἀγγελία τῆς συμφορᾶς τούτου ἐλύπησε καὶ ἐταπείνωσε τὴν ὀργὴν τῶν Ἄγγλων εἰς τὸ Λονδίνον, ὅθεν εὐθὺς ὁ Charles Napier ἐσχάτως ἀποθανὼν ἐπέμφθη διάδοχος τοῦ στρατάρχου.

Ἐν τούτοις οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Μαλλῶν ἠμύνοντο ἀνδρείως πολιορκούμενοι· ἀλλ' ἐξαθέντος πυρὸς σφοδροῦ ἐν μέσῳ τῆς κεντρικῆς πυριτιοθήκης, κατεσείσθη ὅλη ἡ πόλις, ἐν ᾧ ἔξωθεν τὰ τηλεβόλα κατεδάφιζον τὰ ὀχυρώματα καὶ τὰς ἐπάλξεις. Τοῦτο ὅμως οὐδαμῶς ἐμπόδισε τοὺς Σίκας νὰ ἐξορμήσωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, οὔτε δὲ νέα πυρκαϊὰ ἄλλη τοὺς κατετρόμαξε· δυστυχεῖς! αἱ χαλάστραι ἤδη ἤνοιγον πλατεῖαν ὁδὸν εἰς τοὺς Ἄγγλους, καὶ μετ' ὀλίγον αἱ σημαῖαι αὐτῶν ἔμελλον νὰ ἀναστηλωθῶσιν εἰς τοὺς πύργους τοῦ τείχους τῇ 1 Ἰανουαρίου 1849. Ἀλλὰ καὶ οἱ νικηταὶ ἦτο προωρισμένον νὰ ἀνατραπῶσιν ὑπὸ τοῦ βόσκοντος πυρὸς εἰς τὰς ὑπονόμους τῆς πόλεως, καθὼς ποτε οἱ Ὀθωμανοὶ εἰς τὰς τοῦ Μεσολογγίου. Ἐπειδὴ οἱ Σῖκαι ὑπερασπίσθησαν καὶ τὰ τελευταῖα μέρη τῆς πόλεως μέχρι θανάτου, ὁ δὲ ἡγεμὼν ἀφοῦ κατέφυγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐξηκολούθει ἀμυνόμενος· ὑποχωρῶν ὅμως τελευταῖον εἰς την ἀνάγκην πρότεινε συνθήκας καὶ ἐξῆλθεν ὑπερήφανος διὰ μέσου τῶν πολεμίων στιχηδὸν τεταγμένων πάντων καὶ θαυμαζόντων τὴν εὐψυχίαν του. Οὐδεὶς τῶν στρατιωτῶν του, ἂν καὶ πολλαχῶς ἔπασχον καὶ ἐκινδύνευον, οὔτε ἐμεμψιμοίρησεν, οὔτε ἀπηλπίσθη, κατὰ δὲ τὴν ὥραν τοῦ ἀποχωρισμοῦ δεκαοκτὼ ἐκ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν πιστοτάτων αὐτοῦ στρατηγῶν ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας του δακρύροοῦντες. Αὐτὸς δὲ ἀνδριζόμενος τότε καὶ πρὸς τὴν φύσιν αὐτὴν ἀντιπαλαίων οὐδὲ τὴν οἰκογένειάν του ἔστερξε νὰ ἰδῇ κεκρυμμένην εἰς ὑπόγειον.

Ἡ ἐξέτασις τοῦ φρουρίου ἀπέδειξεν ὅτι οἱ Σῖκαι εἶχον ἅπασαν τὴν ἀναγκαίαν σκευὴν καὶ ἐργαστήρια μηχανημάτων πολεμικῶν καὶ ὕλην παντοίαν ἀπόθετον· ἀλλὰ καὶ θησαυροὶ πολλοὶ εὑρέθησαν εἰς μέταλλα καὶ κειμήλια καὶ σάλια πολύτιμα καὶ πανοπλίαι . . . ἐν γένει δὲ τὸ φρούριον ἐφαίνετο ὡς παντοίων καὶ ἀρθόνων ὠνίων οἷον ὀπίου, ἰνδικοῦ, ὀρύζης, σίτου, πρατήριον, ἢ καὶ μεγάλη ἀποθήκη ὠχυρωμένη.

Μεταξὺ τῶν γραμμάτων τοῦ Ἰνδοῦ τούτου ἥρως εὑρέθη καὶ ἐπιστολὴ τοῦ Δόστ Μωχάμεθ ἐγκαρδιοῦσα αὐτὸν εἰς ἀντίστασιν καὶ ἐπικουρίαν ὑποσχομένη.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ γενικὸν θέατρον τοῦ πολέμου κατὰ τὸ Punjaub, οἱ Σῖκαι 60,000 τὸν ἀριθμὸν μετὰ 60 τηλεβόλων οὐχ ἧττον ἐθαυμαστώθησαν διὰ τῆς εὐφυΐας τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ τῆς εὐστοχίας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐφεδρεύοντος αὐτόθι Ἀγγλικοῦ στρατοῦ ἀντεῖχε πάντοτε γενναίως ἤρχοντο δὲ πανταχόθεν πρὸς αὐτὸν καὶ ἄλλαι ἐπιλέκτων δυνάμεις, ἐκτὸς τῶν ἐπιστρεφόντων μετὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Μαλλῶν ταγμάτων· τέλος τῇ 21 Φεβρ. 1849 προηγουμένων τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ ἱππικοῦ, οἱ Ἄγγλοι συνάψαντες μάχην εἰσεχώρησαν μέχρι τοῦ κέντρου τῶν ἐχθρῶν καὶ ἠγωνίσθησαν ἀνδρείως τοὺς μὲν φονεύοντες, τοὺς δεδιώκοντες, ὥστε καὶ ὁ πολέμαρχος αὐτῶν Gough ἐκινδύνευσε νὰ αἰχμαλωτισθῇ. Ἐν γένει ἡ μάχη ὑπῆρξε κρατερὰ καὶ αἱματώδης, διότι πανταχοῦ συνήρχοντο οἱ νενικημένοι διὰ νὰ συγκροτήσωσι πάλιν σῶμα ἱκανὸν πρὸς ἀντίστασιν, ἢ καὶ βλάβην τῶν νικητῶν· ἀλλὰ τέλος πάντων πολλαχόθεν ἀκροβολιζόμενοι ἠναγκάσθησαν οἱ μὲν ἀρχηγοὶ νὰ παραδοθῶσι σπονδῶν γενομένων, οἱ δὲ Γεδρωσοὶ καταδιωκόμενοι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ ἴδια. Τότε ἐθαύμασαν οἱ Ἄγγλοι τὸ πλῆθος τοῦ πυροβολικοῦ τῶν Σικῶν, διότι ὡς 500 τοὐλάχιστον τηλεβόλα μετεχειρίσθησαν οἱ ἐχθροὶ καθ' ὅλον τὸν πόλεμον τοῦτον.

Μετὰ ταῦτα ἡ μὲν Ἀραχωσία ξ(τὸ Λαχὼρ) καὶ ἡ Δραγγιανὴ ὁλόκληρος ὡς δὶς ἐπαναζᾶσα ἐκηρύχθη ὑπὸ τελῆς, ὁ δὲ μηδέποτε βασιλεύσας ἀνήλιξ κληρονόμος ἀπεχώρησεν εἰς τὸ Λουνὰχ ἐντὸς τῆς Ἀγγλικῆς ἐπικρατείας λαμβάνων 200,000 φρ. σύνταξιν ἐτησίως.

Πάντα τὰ μέχρι τοῦδε εἰρημένα ἀποδεικνύουσιν ἀναντιρρήτως ὅτι οἱ Ἰνδοὶ ὑπάρχουσιν οὐ μόνον ἁπλῶς ἀνδρεῖοι. ἀλλὰ καὶ μάχιμοι καὶ ριψοκίνδυνοι. Διατηρεῖται δὲ ὁ αὐτὸς σχεδὸν χαρακτὴρ τῶν ἀρχαίων Ἰνδῶν· ἐπειδὴ ποῦ ἄλλου, ἐκτὸς τῆς Ἰνδίας, ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἀπήντησε πεισματωδεστέραν ἀντίστασιν καὶ ἀκραιφνῆ πατριωτισμόν; Ποῖοι ἄλλοι ἠγωνίσθησαν λαμπρότερον ἀμυνόμενοι παρὰ τοὺς οἰκήτορας τῶν Μασσαγῶν, τῶν Βαζίρων, τῶν Σαγγάλων, τῶν Κίρκων, τοὺς Ὀξυδράκας καὶ τοὺς Μαλλούς; Ἐκεῖ μόνον ἐκινδύνευσεν ἡ ζωὴ τοῦ ἐξόχου ἀνδρὸς, καὶ παρ' ὀλίγον ἐμελλε νὰ ἐκλείψῃ ὁ τηλαυγὴς τῆς δόξης αὐτοῦ κομήτης. Ἀλλὰ τότε οἱ Ἰνδοὶ ἐμάχοντο ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τῆς ἀνεξαρτησίας ὠθούμενοι ὑπερασπίζοντο τὴν αὐτονομίαν των· ἐφ' ἡμῶν δὲ ἄγονται βιαίως ὡς ἀνδράποδα εἰς τὸν πόλεμον διὰ νὰ ἐξολοθρεύτωσι μάλιστα ὁμογενεῖς λαοὺς, νὰ κατιδρύσωσι συναλλήλως τὰς κατοικίας των καὶ νὰ ἐρημώσωσι τὰς πεδιάδας. Καταλαμβάνομεν λοιπὸν ἐντελῶς διατὶ φέρονται χαύνως καὶ κατηγοροῦνται ὡς ἀκηδεῖς. Οὐδέποτε οἱ Σιπαγοὶ, οὔτε οἱ Φελλάχοι, οὔτε οἱ Εἵλωτες δύνανται νὰ διαπρέψωσιν ὡς στρατιῶται μισθοφόροι· ἐπειδὴ ἡ δουλεία ταπεινοῖ παντοίως τὸν ἄνθρωπον καὶ ὀρθῶς περὶ τούτου εἶπεν ὁ Ὅμηρος

Ἥμισυ γάρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται εὐρὺ ἄνακτος
ἀνδρὸς, ὅν κε δμῳὸν ἑλὼν ἐπὶ νηυσὶν ἄγῃσιν.

Μόνος ὁ ἐνθουσιασμὸς τῆς θρησκείας δύναται ποτὲ νὰ ἐμψυχώσῃ ὁπωσοῦν τοὺς στρατιώτας, καθὼς εἰς τὴν Ῥωσσίαν. Ἀλλ' ὅμως πάλιν οἱ Ἀφγκάνοι, οἱ Μαράτοι, οἱ Σῖκαι καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶν ἀγέρωχα γένη θέλουσι προξενεῖ διαρκῶς εἰς τοὺς Ἀγγλους φόβον, καὶ ἡ διαίρεσις τοὺς ἐξασθενῇ, ἡ δὲ ἔνδεια περισσῶν τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως.

Οἱ Ἰνδοὶ ἐν γένει θεωρούμενοι πάσχουσι διὰ τὴν καλλονὴν καὶ εὐφορίαν τῆς πατρίδος των. Ἐπειδὴ ὑπὸ αὐτῆς θελγόμενοι εἰσέβαλον ἔκπαλαι τόσοι ξένοι λαοὶ εἰς αὐτήν. Διαφέρουσι δὲ τῶν ἄλλων κατὰ τοῦτο ὅ